

Prof. dr hab. Piotr Sutt
Dziedzina: Sztuki muzyczne
Kierownik Zakładu Perkusji
Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi
e-mail: piotr@piotrsutt.com

Gdańsk, dnia 11 stycznia 2024 roku

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
MGR. PIOTRA BECIŃSKIEGO
AUTORSKIE KONCEPCJE TWÓRCZE I WYKONAWCZE
W ARANŻACJACH UTWORÓW ROCKOWYCH NA ORKIESTRĘ,
CHÓR I SOLISTÓW (NA PRZYKŁADZIE ALBUMU NOCNY PATROL
ZESPOŁU MAANAM)

ZLECENIODAWCA

Rada Dziedziny Sztuki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

PODSTAWA PRAWNA

Art. 190 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.), uchwała nr 7/2023/2024 Rady Dziedziny Sztuki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy z dnia 7 listopada 2023 r.

PODSTAWOWE INFORMACJE O KANDYDACIE

Mgr Piotr Beciński ukończył studia na Wydziale Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Wydziale Kompozycji i Teorii Muzyki Akademii Muzycznej w Bydgoszczy oraz Szkołę Doktorską Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Swoją wiedzę doskonalił na studiach podyplomowych w Wyższej Szkole Nauk o Zdrowiu w Bydgoszczy.

OCENA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Wspomniana wyżej rozprawa doktorska została napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Arkadiusza Kaczyńskiego na Wydziale Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Praca składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego 12 grudnia 2021 roku w Centrum Kulturalno-Kongresowym w Toruniu (DVD) i dysertacji zawartej w trzech rozdziałach poprzedzonych wstępem a zwieńczonych zakończeniem. Dzieło artystyczne obejmuje jedenaście utworów wokalnie-instrumentalnych z publicznego widowiska muzycznego *Nocny Patrol*, upamiętniającego obchody czterdziestej rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce.

Dzieło artystyczne stanowią piosenki zespołu Maanam z albumu zatytułowanego *Nocny Patrol* z 1983 roku zaaranżowane przez doktoranta – mgr. Piotra Becińskiego. Aranżacje obejmują jedenaście kompozycji: *Nocny Patrol*, *Jestem kobietą*, *To tylko tango*, *French is strange*, *Polskie ulice*, *Eksplozja*, *Zdrada*, *Raz-dwa, raz-dwa*, *Krakowski spleen – reprzyza*, *Miłość jest jak opium*, *Krakowski spleen – finał*.

Dokonując opisu dzieła artystycznego podjąłem decyzję o nierozdzielaniu widowiska na poszczególne piosenki z racji na koncepcję reżyserską, ewidentnie traktującą pojedyncze składniki dzieła w całość. Oczywiście w niektórych przypadkach odnoszę się do danego utworu, jednakże uważam, że cały zaaranżowany album powinien być oceniany en block.

Koncepcja dokonania aranżacji ponadczasowego albumu *Nocny Patrol* zespołu Maanam zasługuje na uznanie i pewnego rodzaju wdzięczność za propagowanie idei wolności i sprzeciwianiu się szeroko pojętemu reżimowi. Doktorant od pierwszych słów opisu dzieła artystycznego nawiązuje do przekazu zawartego zarówno w tekście jak i w muzyce opisywanego widowiska. Wszystkie kompozycje, mino nowych aranżacji, zachowują wartości muzyczne i idee będące genezą powstania – jakże odmiennego w całej dyskografii – albumu zespołu Maanam. Piosenki zostały wzbogacone o fakturę brzmieniową poprzez instrumentację obejmującą kwartet smyczkowy, sekcję dętą, sekcję rytmiczną (przearanżowaną w stosunku do wersji oryginalnej), chór czterogłosowy i solistów wokalistów.

Autor rozprawy dokonał dogłębnej analizy bogatego zbioru materiałów źródłowych dotyczących działalności zespołu Maanam jak również kwerendy literatury fachowej na temat aranżacji, technik kompozytorskich, synergii liryki i muzyki, historii nurtów muzycznych, trendów wykonawczych oraz uwarunkowań polityczno-socjologicznych.

Uważam, że przedstawione piśmiennictwo jest właściwe, aktualne i wystarczająco wyczerpujące. Doktorant bardzo swobodnie porusza się w zbiorze technik i metod badawczych, analitycznych wniosków oraz precyzyjnie określa kierunki, cele a także dokonuje trafnych wyborów podmiotów badań. Wnioski przedstawione przez doktoranta są właściwie uargumentowane, dokładnie zbadane i porównane z tekstami bazowymi muzycznej literatury specjalistycznej. Być może, czasami zbyt dużo jest „sztywnych” odniesień do książek a za mało własnych przemyśleń i interpretacji poruszanych zagadnień (dotyczy rozdziału pierwszego). Zastosowane metody i techniki badawcze skutecznie posłużyły doktorantowi w procesie eksploracji zagadnień. Po przestudiowaniu rozdziału trzeciego i zawartych w nim technik analitycznych dochodzę do wniosku, że można byłoby zastosować także analizę hermeneutyczną

Część opisowa dzieła jest zwarta, właściwie ułożona pod względem wartości a proporcje objętości materiału analitycznego zostały zachowane. Strona wizualna dokumentu jest dobra a czysto typograficzna na przeciętnym poziomie. Uważam, że redakcja techniczna powinna być wykonana dokładniej i skuteczniej. W rozprawie pojawia się bardzo duża ilość literówek, liczne przypadki niewłaściwej koniunkcji, kilka wyrażen jednosylabowych na końcu wiersza oraz niewłaściwie umieszczona numeracja stron parzystych (nie zastosowano lustrzanej numeracji).

Celem pracy wskazanym przez doktoranta jest ukazanie i analiza koncepcji twórczej i wykonawczej oraz zidentyfikowanie cech charakterystycznych aranżacji przy zachowaniu specyfiki pierwowzoru. W przebiegu dysertacji autor skutecznie analizuje i realizuje postawione cele a samo dzieło artystyczne złożone z autorskich aranżacji jest tego praktycznym przykładem.

Generalnie, cele dotyczące koncepcji twórczej zostały osiągnięte, zastanawia mnie tylko fakt pominięcia w deskrypcji koncepcji stricte wykonawczych, które moim zdaniem powinny być istotnym elementem pracy doktorskiej (dzieła i jego opisu) – złożonej na Wydziale Edukacji Muzycznej a nie kompozycji? Jedynie napisy końcowe prezentowanej rejestracji wskazują, że doktorant był nie tylko aranżerem, ale i obejmował kierownictwo muzyczne. Kolejną, poważną wątpliwość budzi określenie – orkiestra – w tytule pracy doktorskiej. W mojej opinii, kwartet smyczkowy (o pojedynczej obsadzie), czteroosobowa sekcja dęta, dwuosobowa sekcja rytmiczna (perkusja i bas) oraz instrumenty klawiszowe w podwójnej obsadzie (fortepian i instrumenty klawiszowe) stanowią zespół kameralny a nie orkiestrę, notabene tak też to zostało opisane w napisach końcowych prezentowanej rejestracji widowiska. Uważam, że określenie mianem orkiestry typowego zespołu kameralnego jest niefortunne – szczególnie w tytule pracy doktorskiej.

Głównym kryterium oceny dzieła muzycznego powinien być artyzm i walory sonorystyczne. W przypadku aranżacji albumu *Nocny Patrol* zespołu Maanam szeroko pojęty artyzm ustępuje miejsca wielokrotnie opisywanej w pracy korelacji tekstu piosenki i struktury rytmiczno-melodycznej, semantyce oraz aspektom historyczno-społecznym.

W całej pracy nie pojawia się choćby jeden ustęp traktujący o problematyce wykonawczej, tessiturze, balansie dynamicznym, współpracy z realizatorem dźwięku, kooperacji poszczególnych sekcji, zarówno pod względem agogicznym, harmonicznym, ale przede wszystkim intonacyjnym. Wspomniane powyżej składowe elementy praktyki artystycznej, pracy estradowej, doświadczenia w prowadzeniu zespołu i współdziałaniu z realizatorami widowiska czasami nie zadziały tak jak powinny.

Największe moje zastrzeżenia dotyczą jakości warstwy audio w prezentowanym dziele. Zdaję sobie sprawę oczywiście, że prezentacja dzieła „na żywo” w grudniu 2021 w CKK w Toruniu mogła mieć zupełnie inne brzmienie – głębię i wolumen. Prezentowane nagranie jest zbyt „płytkie i wąskie” zarówno pod względem zarejestrowanego pasma, rozpiętości wolumenu jak i samej jakości brzmienia. Słuchając dzieła kilkakrotnie na różnego rodzaju odtwarzaczach, moje wrażenia o niskim poziomie audio niestety się potwierdzały. Uważam, że głównym elementem niniejszej pracy doktorskiej jest dzieło artystyczne, które powinno charakteryzować się zdecydowanie lepszą jakością warstwy audio. Trudno oceniać niuanse aranżacyjne z nagrania, w którym ewidentnie zwrócono większą uwagę na warstwę wideo a audio nie zostało właściwie opracowane pod względem masteringu. We wszystkich prezentowanych utworach kwartet smyczkowy pozostaje matowy. Jest to także kwestia ubogiego wykorzystania możliwości artykulacyjnych jak i tessitury instrumentów smyczkowych. Wracając do warstwy wideo, uważam, że materiał jest przygotowany w przemyślany sposób, mający na celu oddanie nastroju, dramaturgii i powagi poruszanej tematyki.

Oceniając całość wydarzenia, dostrzegam wielką determinację w pracy i zaangażowanie doktoranta w realizację odważnej koncepcji artystycznej. Semantyczne i metaforyczne znaczenia znalazły trafne odzwierciedlenie w retoryce muzycznej bardzo dobrze ujętej w aranżowanej materii.

Rozpoczynający widowisko tytułowy utwór – *Nocny Patrol* w ciekawej aranżacji poprzedzonej wstępem instrumentalnym wprowadza odbiorców w atmosferę czasów rewolty i stanu wojennego. Ciekawie ujęte instrumentacyjnie pizzicato kwartetu smyczkowego nadaje koloru muzyce i szczęśliwym trafem jest wyjątkowo słyszalne w nagraniu. W początkowym – przyspieszonym fragmencie piosenki pojawiają się niespójności agogiczne w partii altówki

i sekcji rytmicznej (gitara basowa i zestaw perkusyjny). Najprawdopodobniej było to spowodowane wspomnianym już wcześniej niedopracowaniem współpracy poszczególnych sekcji lub problemów technicznych związanych z odsłuchem. Bardzo dobrze natomiast uwypuklona została w aranżacji i realizacji partia fortepianu w piosence *Jesteś kobietą*. Sporym problemem były niedokładności intonacyjne zarówno w partii wokalne solowej jak i kwartetu smyczkowego. Może to właśnie brak konkretnej koncepcji wykonawczej (praktycznej), niewystarczającej próby akustycznej i wyczulenia wykonawców na „słuchanie innych” były przyczyną niespójności intonacyjnej? W bardzo interesujący sposób oddany został charakter tanga w piosence *To tylko tango*, zrealizowany przez sekcję dętą i instrumenty klawiszowe. Podobnie w *Polskich ulicach* doskonale zabrzmiały efekty grane na syntezatorach – notabene bardzo wnikliwie przeanalizowane i dobrze przedstawione w części pisemnej pracy. Oczywiście podkreślić należy także sam pomysł aranżacyjny – znakomicie oddający idee pierwotne zawarte w piosence.

Eksplozja – moim zdaniem, jest najciekawszą aranżacją utworu należącego do całego albumu. Oryginał jest doskonałą kompozycją i trudno dokonać nowej – innej aranżacji, tak dobrze skomponowanej piosenki – p. Piotrowi Becińskiemu udało się to znakomicie! Doktorant wykazał się wyobraźnią i wyczuciem pozwalającym na zaistnienie współgrających elementów instrumentalnych i wokalnych. Drobne nieścisłości znajdują się natomiast w opisie. Autor wykazuje dominującą rolę dialogującej gitary elektrycznej z saksofonem w refrenie i przewodnią rolę instrumentów dętych w drugiej zwrotce. Niestety nie jest to słyszalne a efekt jest moim zdaniem dokładnie odwrotny. Może jest to spowodowane wspomnianą już wcześniej niewłaściwą realizacją nagrania, która nie oddaje faktycznego brzmienia zawartego w partyturze?

Krakowski spleen – finał. Ostatni utwór jest imponujący. Emocje artystów, kreujących wieńczącą cykl pieśń udzielają się zarówno odbiorcom uczestniczącym w opisywanym wydarzeniu, jak i mojej osobie. Ładunek ekspresji zawarty w tekście, przekazie oraz muzyce przywołuje wspomnienia siły i determinacji społeczeństwa w drodze do uzyskania wolności. Pomysł wykorzystania pełnego aparatu wykonawczego w „finale” należy docenić i podkreślić bogatą, dobrze brzmiącą aranżację oraz jej realizację podczas koncertu. Niestety w opisie końcowego dzieła pojawia się bardzo poważny błąd, który jest potwierdzeniem niewłaściwego sformułowania zawartego już w drugim akapicie rozprawy. Autor przypisał saksofon do grupy instrumentów dętych blaszanych – w pracy doktorskiej taki błąd zdecydowanie nie powinien się pojawić.

Ciekawym zabiegiem aranżerskim wykorzystywanym w dziele było wprowadzenie do warstwy instrumentalnej chóru, którego partie bardzo często kontrastowały z głosami solowymi nie tylko barwowo, ale przede wszystkim rejestrowo i artykulacyjnie. Bardzo dobrze zabrzmiały partie solowych wokalistów na tle dłużej wybrzmiewającego chóru, to nadawało przestrzeni zarówno harmonicznnej jak i sonorystycznej. Tradycyjne partie chóralne zostały także wzbogacone o wymowne dramaturgicznie parlando.

Warto także wspomnieć o bardzo metodycznej pracy p. Piotra Becińskiego przy tworzeniu partytury – zostało to bardzo wnikliwie opisane i podparte źródłami oraz doświadczeniem aranżerskim kandydata.

Doktorant podsumował realizację postawionych sobie zadań w zakończeniu, dokonując zarazem refleksji dotyczącej problematyki aranżacji i możliwości jakie niesie „nadawanie nowego życia” ponadczasowym dziełom – do jakich niezaprzeczalnie należy album *Nocny Patrol* zespołu Maanam.

KONLUZJA

Biorąc pod uwagę sam pomysł a następnie właściwą realizację dobrze przygotowanej koncepcji aranżacji cyklu utworów zespołu Maanam, uważam, że wykonana praca mimo pewnych uchybień wykazanych w recenzji zasługuje na docenienie i pozytywną ocenę. Przedstawione w części opisowej idee aranżerskie, dbałość o korelację przekazu słownego, metaforycznego i muzycznego także świadczą o przemyślanym, konsekwentnym działaniu. Aranżacje zostały zrealizowane zgodnie z zasadami twórczego przekształcania dzieła macierzystego. Wybór dzieła *Nocny Patrol* zespołu Maanam i nadanie mu nowego brzmienia należy już z definicji potraktować jako nowatorskie. Opracowując tak znamienity i rozpoznawalny album, doktorant wykazał się pewnego rodzaju odwagą, wiedzą teoretyczną, umiejętnościami aranżerskimi a zarazem zrealizował przedsięwzięcie, które można określić mianem misji artystycznej, jakże istotnej w obecnej sytuacji geopolitycznej. Dzieło artystyczne i jego opis spełniają wymogi Ustawy z dn. 20 lipca 2018 poz. 1668, art. 187 pkt 1. 2. Pracę oceniam pozytywnie.

